

- 1. astakipə məspærwər xi. n xə. i. n zəba. ɣ
- 2. mənəvrɪnt ɪstə blumə ɡəŋɡi. tə
- 3. tɛ. ɡəwɔrəx spɪnəzə alənəxmar mɪməsɪnəs
- 4. spɪzə zənzwō. ʰ wə. rək // lə. stəx //
- 5. vptasxɪr kɪz. ɡəzə vɔrsxɪmolt brō. ʰwt
- 6. də tɪmərman hənə - of hɛdənəspɪntər
ɪnχənəvɪŋə
- 7. də xɪpər tɛktəzən lɪpənā. f
- 8. ɪndɪfəbrɪk ɪsnɪkɪ təzɪn
- 9. kʊmɔgɛ. i ʰ i. r mən kɪzə - ook kəmhi. r
(mən) kə. i. nt
- 10. kəstələ. i n ɡɪvɔns fɪ. r ɡlə. zəbi. r - ɡlɛstəs
- 11. brɛŋɔs tʷe. d kɪlɔkɪkə (kɪkə zɪj n klɛnɪ rɔdɛ
fruij mən, ook kɛzən) (kɪlɔs nɪt ɡɛzɛɡd maaɪ
wɛl tʷe. d p. ɔnt)
- 12. zə hɛbə mɪsən - of mɪtərvə. və dɪlɪtəwə. i n
vɪχədrɔvɪkə // vɪχəzō. pə ɪs pɪlat //
- 13. hɛ. i drə. i ɡdəmə mɪdənəknɪpəl
- 14. ɪk hɛ zən kɪnɪ. ɡəzɪn
- 15. vɔstələ. vɔnt wɔr nɪfəl mɛ. ʰ ɡov. ɪt // kɛr mɔs
kə. ʰ wə //
- 16. ɪk hɛ. i blɛ. i dək mɪkɪ lɪ nɪmɛ ɡəɡə. n xə. i
- 17. ɪk hɛt nɪ. χədr. n - hɔ. i. - of hɔr. z // kɪrɪs = hooɪ
eɛns //
- 18. wɪhɛt - of hɛdaxədō. n - dənɪ. jə dɪdɔr. z
ɔ. n kʊmt
- 19. spɪn - spɪnəwɛpə - spɪnəjə. ɡər
- 20. pət - mɪtɪ - bərɪ. ɣ - bənɔ. ʰ wt. - wə. i. f -
pɛdəstul - hɛx - məkɪkɪf. z - mə pənəv lɔ. ɡəl
- 21. dɪkə. l. maktə də hɛ. ləwə. zəlt ɔnt fəxtə
- 22. ɪksəlucɪ. i kɪrələkəs ɡɛ. və (kɪrələ zɪj n ɡrɔtɛ
kɪrəlɛn)
- 23. ɛŋɔlə. nt lɪt fɔl a. ʰ wəxɛ. ʰ p əfbrɛ. kə
- 24. hɛ. i ɪswəlɪs χəbē. ʰ tə // məbē. ʰ tɛ //
- 25. ɡɪv mə tʷe. d brɛ. d stɛ. n - brɛ. jər en brɪjər
dən brɪstɪtə
- 26. dastambɛ. lt stɛ. tər nɪmɪ. z

- 27. dɪmɪns hɛdən - of hɛtəntɛ. vən arənəpɪrɪns
- 28. lɪ. zɪfər ɪsnɪ ɪnɛlən hɛ. mɔl ɡəblɛ. və
// mɛlɪskə lɪ. zɪfərs //
- 29. dəsχɔl kɛ. i ndər xə. i n mɪtəmə. stər nardəzɛ. d
ɡəwɪst
- 30. ɪkəntəx nɪ kɔmə vlɪdək lɔ. ʰ xə. i
- 31. də bɛ. ʰ stə drɪnkə ɡɛ. vɪ slɔbər // lɛ. i n xɔ. t mɛ. l //
// drɪŋkəstən = tən wə vɛvɔdɛr //
- 32. hɛ. i kənɪχən wəzəkə - hɛ. i hɛt pɛ. i n ɪndə -
of ɪnəkɛ. l // pɛ. i n dəkɔp // tɛnt pɛ. i n //
- 33. stɛktəm - of dutəmbɛ. xəm ɪs ɪndəstɛ. l
- 34. nɛ. d - of nɛ. jə mɪtə kɛ. ɡəls wə. ʰ tər nɪmɪ. z
ɡəspult // spɔ. lə //
- 35. hɛ. i. j - ɪk hɛdu al - ook ɪk hɛwəl tʷe. d kɪrə
ɡrɔpɪ
- 36. dɪpɛ. r ɪsnɪ zɛ. i p dər zɪtənəx wɪtə pɪtə ɪn -
ook də pɪtə zɛ. i n əx wɪt // də kɪr. ʰ s = hɛt kɔk hɪwɪl //
- 37. zə zɛ. i n nart lɛ. ʰ nt (lɛ. ʰ nt = bouwland) (hɛt
lɛgɛ ɡɛdɛeltɛ, dat əls wɛɪlənd ɪn ɡɛbrɪkɪs, kɛt
də pɔldɛr) // stɪp. pɪrɪs zɛ. i n ɪnt. fɛlt. //
- 38. zə hɛdɪ m ɛɛrs fən zən ɡəlt əfχə kɔlɔpə
- 39. dənɪ. jə zəlt nō. ʰ t wɛ. i t brɛŋɔ
- 40. xɪstə hɛləfən dərō. ʰ m hɛwɛ. i t
- 41. dɪjə mɪns mɔtsən vɪz. ʰ tɔxəɛrəmə (ɛk kən
ɡɛvɔrəgd wɔdɛn: wəstənəjɔŋə of ənə mɪns)
(ənə mɪns ɪs ɔudɛr)
- 42. ɪndəsχəldə zwɛmə ɪs χəvɔ. ʰ z lək
- 43. hɛ. i en dənɪ. jə hɛf. l. pɪrɔts ɪmdatɪ. en
ɪmdə. i stə. zəkɪs
- 44. wɛ. i mɔtə en mən dɔ. z də hɛləfən hɛbə ɛŋɡɛlɪ
də ɛ. nɔzə hɛləf
- 45. hɛləpɪtə bɛt ɪsmɛ. d ɔp lɔ. ʰ z
- 46. ɔnχəmɛtsəldɛr ɪsɔvɛt arənslɛk
- 47. zə hɛbə ɡəwɛt wɪt wɛtstəpɪrɪŋə kən // ɔn
wɛdɔxə. p //
- 48. də mbō. ʰ m kɛ. kər zəldə mbō. ʰ m ɛntə // kɪ m tən
bō. ʰ m ɛntə //

49. ma. kær s da v̄. stars isefkæs dixt (v̄. nstars
zijn de luiiken - z. m̄ zijn de kōjnen met de ruiten)
50. t̄p̄ḡinta klep̄a v̄rda ærstam̄is - da l̄estam̄is -
t̄lof - da v̄. spr̄as || klep̄a 10 min. voor dienst
begint - l̄æ. j̄a een halfuur tevoren ||
51. (bet) spr̄a. i. - k̄r̄kondrīl - v̄r̄spr̄a. j̄a - æ. t̄spr̄a. j̄a -
æ. t̄br̄a. j̄a - kl̄ō. m̄. k̄a (b̄r̄a. j̄a vaneen vel) -
mes br̄e. k̄a - m̄lshō. a. j̄a en st̄r̄ont st̄x̄t̄a -
om bot̄eram̄ sm̄. z̄a (om bot̄eram̄ in twee. s̄ne. k̄as)
|| bot̄er̄ ||
52. di v̄r̄. u. k̄et̄ar̄ h̄p̄. z̄ l̄t̄a afkn̄ip̄a (van langt̄ot
kort, anders kn̄ip̄a)
53. z̄an v̄. d̄ar̄ k̄et̄am̄ x̄es j̄r̄. z̄ nas̄x̄ot l̄t̄aḡ. n
54. i k̄ k̄et̄am̄ afx̄ar̄. j̄a n̄m̄z̄ol̄. t̄ lan̄rat̄w̄. t̄ar̄
t̄a ḡ. n
55. v̄. d̄. v̄. r̄z̄a z̄id̄an̄i f̄p̄. l̄ inde. z̄ast̄r̄e. k̄
56. e. r̄d̄ap̄t̄a z̄e. i. ni f̄p̄. l̄ w̄r̄t̄
57. da s̄x̄i. t̄at̄ st̄e. t̄ b̄. i. d̄an̄ō. v̄r̄ - d̄an̄ k̄e. z̄t̄ (tegenwoordig
h̄a. t̄ voor soort kachel)
58. i m̄ert̄ ist̄n̄x̄ t̄a k̄. u. t̄ n̄m̄t̄a k̄et̄s̄a || k̄et̄s̄abals ||
59. di k̄e. r̄s ḡi v̄n̄ h̄oeld̄ar̄ l̄x̄t̄ - w̄a. t̄ || j̄a. w̄a - j̄a,
is het niet waar? ||
60. k̄e. i. t̄r̄uk̄at̄ p̄e. z̄t̄ onz̄an̄est̄at̄ || p̄e. r̄t̄ is meer. ||
61. t̄u. of. v̄r̄uḡor̄ k̄w̄am̄d̄aḡeli h̄i. r̄ l̄ok̄j̄. z̄ n̄ard̄a
k̄er̄am̄is
62. da p̄. t̄ar̄z̄e. d̄ad̄on̄x̄an̄li. v̄n̄ k̄e. z̄ v̄l̄m̄akt̄is
|| v̄l̄i. z̄a - verliezen ||
63. ḡar̄a. x̄m̄aw̄el̄ marḡar̄e. n̄i k̄s̄ l̄e. ḡam̄a
64. d̄ar̄w̄al̄v̄a z̄l̄ḡa. u. v̄r̄ n̄m̄k̄v̄m̄a (x̄w̄a. l̄ov̄a
is nieuwer)
65. ḡad̄av̄anda. x̄ ni k̄art̄a
66. e. t̄ar̄z̄a o k̄x̄e. z̄n̄ k̄e. s̄
67. z̄an̄ en̄ z̄e. i. n̄am̄ō. t̄a is k̄ap̄. t̄ - k̄e. i. z̄ on̄d̄a
sl̄ot̄s̄ k̄ā. n̄t̄ - of lan̄t̄aw̄ex
68. t̄iz̄an̄aw̄a. z̄am̄ola. x̄aw̄est̄ en̄ t̄iz̄an̄a. z̄a. x̄t̄an̄. v̄ant̄
|| t̄iz̄an̄am̄ō. j̄an̄. v̄ant̄ ||
69. d̄am̄en̄k̄a - of j̄an̄sk̄a l̄ipt̄ar̄ bl̄ō. t̄av̄u. t̄r̄

70. v̄l̄. z̄iz̄an̄at̄ar̄st̄ ind̄ak̄an
71. i k̄w̄o dat̄ap̄st̄ on̄m̄br̄i. f̄ br̄x̄t̄
72. i k̄ h̄ep̄. i. n̄ on̄ m̄an̄h̄ā. t̄ - m̄an̄h̄ā. t̄ d̄y. z̄e. z̄
73. i k̄an̄ m̄s̄ḡin̄æ. i. ḡaw̄æ. i. z̄a m̄in̄s̄a n̄m̄ḡō. n̄ || k̄e. i. z̄
d̄w̄a. r̄s teḡad̄and̄t̄. t̄ in̄ - k̄e. i. z̄ m̄æ. i. ḡaw̄æ. i. z̄a
74. n̄d̄as̄x̄of̄t̄et̄ sp̄an̄aw̄at̄ p̄e. z̄t̄ ind̄an̄æ. i. j̄ k̄ā. z̄
75. i k̄ h̄ed̄am̄bit̄j̄a k̄ort̄s̄ fan̄v̄l̄d̄am̄id̄ax̄ af
- of fan̄v̄and̄ar̄m̄id̄ax̄ af
76. d̄ar̄ō. n̄ v̄and̄a k̄on̄i. η i x̄ok̄ s̄r̄ l̄d̄. t̄ x̄aw̄ist̄
77. w̄it̄a h̄i. z̄ ḡin̄aw̄. ḡam̄a. k̄ æ t̄aw̄on̄a -
m̄am̄b̄ō. x̄ || m̄am̄p̄e. i. l̄ab̄ō. x̄ ||
78. d̄ar̄ō. x̄ æ h̄eb̄a lay d̄ō. z̄ ns
79. i k̄ x̄ol̄. f̄t̄a ḡin̄w̄ō. z̄rt̄ - of k̄lap̄ - of st̄e. k̄ fan̄
|| en̄ ḡæ. i. ḡal̄. f̄t̄a een zinnetje, dat in de oorlogtijd,
ook in de betuwe, veel gezegd werd, nadat iemand een
onwaarschijnlijk gevonden verhaal gedaan had ||
80. t̄k̄int̄j̄a w̄æs d̄ō. z̄t̄ f̄l̄es̄at̄ k̄on̄ad̄p̄. z̄a || d̄and̄ō. z̄p̄ ||
81. x̄an̄ō. ḡa en̄ z̄an̄ō. z̄t̄a l̄ō. z̄p̄a
82. d̄ar̄ d̄ers̄k̄a is m̄id̄an̄b̄æn̄ak̄a n̄ort̄ b̄os̄ x̄aḡ. n̄
n̄m̄br̄om̄b̄es̄ t̄a p̄l̄k̄s̄
83. d̄ar̄ iz̄an̄as̄p̄ō. t̄ æ. t̄i. l̄e. z̄e
84. k̄e. i. z̄et̄a on̄ k̄e. l̄ v̄p̄ - k̄e. i. s̄x̄t̄e. k̄t̄a || s̄x̄t̄e. k̄a =
hard schreeuwen || s̄x̄ra. u. w̄a = huilen ||
85. di m̄in̄s̄a z̄ox̄t̄an̄i k̄s̄ ā. n̄d̄ars̄ as̄x̄elt̄ || d̄aw̄e. l̄t̄ =
de rijkdom ||
86. d̄ar̄am̄ont̄ is d̄r̄p̄. x̄ f̄ond̄and̄or̄st̄
87. di j̄aw̄e. x̄ l̄ipt̄ k̄r̄um̄ - t̄iz̄an̄ n̄m̄w̄ex̄ d̄o. z̄hen
ook d̄o. z̄ k̄en̄is̄ n̄m̄
88. i k̄ox̄ f̄r̄d̄ak̄l̄æ. i. n̄a on̄ (k̄l̄æ. i. n̄) t̄r̄am̄k̄a || on̄
t̄r̄am̄k̄a voor koekjes ||
89. d̄am̄b̄u. k̄ is k̄ap̄. t̄ x̄aḡ. n̄ n̄mdat̄i on̄ k̄or̄st̄
inḡas̄l̄i k̄t̄ k̄e
90. x̄an̄l̄it̄j̄a was k̄ō. t̄ m̄ar̄n̄ō. z̄j̄ || ḡu. t̄ ||
91. æ. i. t̄ar̄z̄an̄ iz̄at̄ n̄ox̄t̄b̄e. s̄t̄a van̄al̄om̄z̄l̄
92. on̄as̄x̄l̄t̄ar̄ m̄ot̄ x̄u. t̄ k̄l̄n̄am̄i k̄a || d̄ar̄ s̄x̄nt̄sk̄ō. z̄j̄
alstapaniannog bekend ||

93. 2y.k manan hu.t isop
 94. ikwe.t ni wozaklm matsy.ko
 95. ma ka.r. u wa keldor isxut firt bi.r
 96. ikmus isablu.t d r i n k o l m o . n t o s t a . r a k o
 97. ikmutcerst ot f u j e r v r t o d e . l k r e . j o || i n d o
 stal ||
 98. manby.r was my.j
 99. domelok fe. n t o r - o f m e l o k b u . r m a k t o m
 g r o s . t o r u t
 100. di melok is d l n e n x u . r - s t y . r a m d a r m a r -
 m i t o r a x
 101. we.i zon dipat inony.r dixt k l n o m a . k o
 102. dar v i l n i k s v r a m t a z e g a - h e . i z a n h e . l o
 s o k y . r o - d a s o k y . r w a . r o k
 103. h e . i k l a m t n o s . t e x i n m a n y t o l o r . t
 104. i n i t o . l i j o z a . i n b a . r a g a d i v y . r s p r a . j o - o o k
 x a . i n v y . r s p r a . g a n d a b a . r a g a || s p r a . g a = o v e r g e v e n .
Dit is het oude woord. - b r o . k a e n o s . v a r g e . v a
zijn nieuwer - s p i r t o s - s p e e k s e l u i t s p u w e n ||
 105. d a r o r d a (g e . i) d o . r v r t o d o . u w a
 106. i n d a g r a . f (g r a v e) h e b a z a a n s t a k f a n d o
 b r a x a v o r . r o
 107. g a m o t i s n a o n s f l a k u m a h e . i k o
 108. h e . i i s f a n l o . v a g a k u m a m i d a n g u . j
 p a r t a m o n e . i || k n i p l o . r s ||
 109. d i d f . r i s f a n b y . k o h o . t x a m a k t || o n a m
 b y . k a b o s . m ||
 110. a n g a t r o . u w d a v r o . u - o o k a n g a t r o . u t w a . i f
 m o k l n a n a . j o || o n l i l o k w e . i f ||
 111. i k h e h i . r g r a s x a z a . i t m a r t w a s x i n g u t s o . t
 o o k m a r t s o . t d o x n i
 112. d i j o m e n d i m b r o . u w a r z e d a t n o x t o d y . r i s
 l m t o b o . u w a (p l e g e n is o o k b a . u w a) .
 113. b a . k o - i k b a . k - g e . i b a . k t - h a . i b a . k t -
 b a . k t i - w a . i b a . k o - i k b a . k t o - g e . i b a . k t o -
 h e . i b a . k t o - w e . i b a . k t o - w e . i h e b a g a -
 b a . k o

114. b i j o - i k b i j - g e . i b i . j e - h e . i b i . d t - b i j o w e . i -
 i k l o s . j - i k h e g a l o s . j o - l o s . j a r e l i o k
 115. d a r a n k l a . i n t j o m a r w a x u t s || k l a . i n
 m a r f a e . i n ||
 116. g a k l a n t h i . r a . j a r k r e . i g a v r t o m a . r t
 117. h e . i h e g a z e . i t d a t i o m a r a l d e n k o
 118. d a m a . i t s e d a t i g a l a . i k h e (= h e e f t e)
 119. d a r w a . r o v a . i f p r a . i z o
 120. i n d a r d i j a n a . i k l s g a v o . l a . i k a l s
 121. t w o . t a r z a l d a . l o k g o n k o . s k a - t k o k t a l
 122. t h o s . j i s n o x y . n - t i s n o x m a r p a s x a m a . i t
 123. m a j a n e . z a m a . k a z a m i t a n d o s . j o r v a n a n a . i -
 o f d u n z o m a n d o s . j o r v a n a n a . i
 125. d a p r t o s . r o o k p r t o . r h e g u j a w a . i n
 124. d a b l m p k o x a l d o . r n i x a m a k a l o k o o k n i m a k a l o k
 k a n a g u j o
 126. o n s o . t h a e . s i s i s a f x a b r a . n t
 127. d a r o . m s p r a t - o f s p r a t a . d t a n c e . i d a r v a n d a k u
 128. d a h e s t a r l o e . i t - o n k r o e . s - t w e . i k r o e . s z o
 129. d a b o e i s f a n d a k r a w a . g a b o e . s g a d o . r d u r t x a w s x e
 130. d a t w e . i d a e . s t a r s k w a m m a r b o e . s t o
 131. z a h e b a n l m b o n t e n b l o . u w g a s l a . g a
 132. d a s o . u s i s w a t a d o e n - f l o . u w || w o t o r a x =
met weinig vet ||
 133. d a s n a . u l e . d i k
 134. t i z a n a . i w a x h a . i t e n e . u w a x h a . i t x o l e . j o
 d a k u g a r i n h e t
 135. n i m w e . g a w a r n o . u a n h e . l n e . i j a s t a t || o n e . i j d a e r o f ||
 136. d u . n - i k d u j a t - g a . i d u g a t - h e . i d y . d a t - w e . i
 d u n a t - g e l i d u g a t - z e l i d u n a t - i k d e . j a t - g e . i
 d e . j a t - h e . i d e . j a t - w a . i d e . j a n a t - g e l i d e j a t - z e l i
 d e . j m a t - d e . i i k t a - d e . h e . i a t m a r e n d e . i t m a r -
 d e . j a r e l i a t m a
 137. d o . p a - d o s . p j a e r a k e n d o s . p k l e . t - d o s . p f o n t
 e n d o s . p f o n t - d a s a l d o r . t o
 138. d o r o - h e . i d o r o t - h e . i d o r o t a - h e . i h e x a d o r s
 139. b a . i n a - i k b a . i n - g a . i b a . i n t - h a . i b a . i n t - w a . i
 b a . i n a - g e l i b a . i n t - z e . i e n z e l i b a . i n a - b a . i n t
 h e . i e n b a . i n t i - b o n t h e . i e n b o n t i - i k h e p x a b o n d a

40. Locale Landmaten: m^2 by. $ndar = 1 ha$ -
 $m^2 ma. rags = 84 are$ - $m^2 n kont = 1/2 ha$ -
 $m^2 ruy = 10 \times 10 m^2 = 1 are$ (de oude roe is niet meer
in gebruik).

41. Locale Waternamen: $da m. l. s - da w. l. - da$
 $wetaring$ (twee naast elkaar) is de Gude Wetering, die
bij de Blauwe Sluis in de Maas komt - $da l. a. i. gra. f.$
 $st x. o. r. e$ wat groter dan toxsl. o. t (toxsl. o. t =
sloot, waarin het water stroomt)

De naam van deze plaats in haar eigen dialect is: $h. o. r. s. e$

De inwoners heten: $h. o. r. s. e. s$

Geen bijnaam bekend. Zinnetje, waarmee men zichzelf moed insprak: $ni. b. a. n$ of $ni. b. l. d. s. - w. s.$
 $h. v. m. s$ van $h. o. r. s. e$ - $ma. x. o. r. s. e$ $h. a. n. s$ - $h. o. r. s. e$ $va. r. o. k. s$ (Macharen en Baren liggen ten zuiden van de Maas;

doantal inwoners op 1 jan. 1952: 1050 inwoners.

taaltoestand. Voornaamste gedeelten: $da. r. e. t$ - $da. n. m. l. o. n. u. k$ - of $mp. l. o. n. h. u. k$ - $t. m. e. l. v. a. e. l. t$ -
 $da. n. a. s. p. a. r. t$ - $da. r. u. y. s$ - $da. k. e. r. s. k. b. y. e. t$ - $t. h. o. s. ? x$ - $t. n. i. z. e. e. n. t$

Er is geen verschil in dialect tussen de verschillende delen.

Hoofdelen van bestaan: landbouw + veeteelt (gemengd bedrijf), wat fruitteelt (is neven-
bedrijf); alleen een zuivelfabriek op het dorp, ± 40 arbeiders werken elders (in Druten, Eiel, Deest
en Nijmegen).

Zegslieden. 1. Antonius Bernts; 72 j.; hier geb.; boer; heeft hier altijd gewoond; V. en M.
van hier; spreekt gewoonlijk Horsens.

2. Petrus van de Gein; 59 j.; hier geb.; directeur zuivelfabriek - heeft hier altijd gewoond;
V. en M. van hier; spreekt gewoonlijk Horsens.

3. Cornelia Bernts; 22 j.; hier geb.; dochter van 1; heeft hier altijd gewoond; V. en M.
van hier; spreekt gewoonlijk Horsens.

4. Jacobus Hoes; 26 j.; hier geb.; onderwijzer; heeft hier altijd gewoond, behalve in studietijd;
V. en M. van hier; spreekt gewoonlijk Horsens.